

En guide till att driva 4H-företag

Block 1- Vad är 4H?

4H är en barn- och ungdomsorganisation som finns i hela världen och riktar sig främst till ålderna 6-25 år.

4H:s vision är att alla barn och ungdomar ska utvecklas till engagerade, välmående och ansvarstagande människor med respekt för omvärlden.

En engagerad person vågar ifrågasätta och ta ställning, detta genom en naturlig kontakt med föreningsdemokrati i enlighet med vårt första H (Huvud – kunskap). Personen kan gå från idé till handling (Hand – färdighet) och är engagerad i sin och sina kompisars fritid. Verksamheten är gjord av och för barn och ungdomar.

Med ansvarstagande menar vi en person som står för sina handlingar och tidigt får möjlighet att ingå i en styrelse. I gruppen respekteras varje individ oavsett kön, social eller kulturell bakgrund. Detta enligt hjärtats H (Hjärta – respekt, medkänsla, empati). Med välmående menar vi en person som värnar om sin och andras hälsa i alla aspekter enligt hälsans H (Hälsa – sunt levnadssätt).

Visionen ska uppnås genom de fyra H:na som genomsyrar all 4H:s verksamhet.

Block 1- Vad är 4H-företag?

4H-företagen har en lång tradition i 4H:s verksamhet och startade som ett sätt att introducera jordbrukarungdomen till livet som egenföretagare. Idag ser vi det som ett sätt att lära ungdomar ta eget ansvar för ett projekt och även ett sätt att visa hur man kan driva ett mindre företag. Samtidigt finns det även lång erfarenhet från att arrangera läger. Därigenom föddes idén om att kombinera koncepten och skapa ett nytt koncept riktat till unga entreprenörer.

Ett 4H-företag drivs inom 4H:s profiler **Hushåll, Kultur, Odling och Djur, Skog och Natur.**

Ett 4H-företag kan vara nästan vad som helst; du kan lära dig att spela gitarr, klippa gräs åt grannen, sköta om ditt husdjur eller tillverka smycken och sälja dem.

4H-företaget driver du under en kortare period när som helst under året. Ett tips är att göra det på sommarlovet, så att du kan skapa dig ditt eget sommarjobb. Du blir tilldelad en handledare från 4H som kommer att vara den som följer upp ditt 4H-företag.

Gamla LP-skivor fick nytt liv. I ditt 4H-företag kan du vara precis så kreativ du vill.

Block 1- 4H-företag passar alla åldrar

Att vara 4H-företagare är oerhört lärorikt och går att anpassa till olika åldrar. När du är sju år och driver ditt första 4H-företag kan du berätta med ord och bild vad som händer i ditt 4H-företag och vad du har lärt dig. När du blir äldre kan du bokföra dina inkomster och utgifter och lägga ner mer tid på 4H-företaget.

4H:s profil- områden

Hushåll, Kultur, Odling och
Djur, Skog och Natur

Vad är jag bra på? Vilka är mina intressen?

Dessa frågor är bra att fundera över när ett 4H-företag ska startas. Om man jobbar med något som man tycker är kul kommer man automatiskt vilja utveckla det mer och mer. Det är en bra början när ett 4H-företag ska startas. Dessa frågor väcker din **kreativitet**, alltså din fantasi och skaparglädje!

Block 2- Affärsidé

Att vara kreativ är viktigt som 4H-företagare och det kan du vara på olika sätt.

Din affärsidé behöver inte vara ny utan det handlar om hur du som person driver ditt 4H-företag och hur kreativ du är gällande att hitta dina kunder etc.

Affärsidén ska förklara: Vad, vem, hur, varför.

Foto: Hallands 4H

**Vad?
Vem?
Hur?
Varför?**

Alla företag har en affärsidé, trots att den kanske inte alltid är så väl formulerad som man kanske önskar.

Här kommer lite tips på vad affärsidén bör uppfylla.

- Affärsidén ska vara väl formulerad (inte nödvändigtvis välformulerad) och tydlig.
- Förklara hur företaget tillför ett värde till marknadsplatsen.
- Tydliggöra hur företaget avser att tjäna pengar.
- Tydliggöra vem som är kunden/målgruppen.
- Visa inom vilket område som företaget ska verka.

När du ska bestämma vilken inriktning ditt 4H-företag ska ha kan du fråga dig själv:

Vad vill du uppnå?

Vad är din vision?

Vad är just jag bra på?

Kanske är du bra på att passa barn, odla, pyssla, baka eller vill du kanske utmana dig själv och prova något nytt. När du har bestämt dig för vad du vill göra är det bra att skriva ner affärsidén i en så kallad affärsplan.

Detta är förslag på vad din affärsplan kan innehålla

Affärsplan (rubrik)

Verksamhet

Beskriv verksamheten dvs vad företaget ska göra med några få ord t.ex. bakning av semlor, Gräsklippning och trädgård , barnpassning

1. Företagsidé/affärsidé

Sammanfatta med några få ord vad företagets verksamhet ska bestå i. Ange vad som är företagets produkt/tjänst och vad som är företagets speciella styrka i konkurrensen om kunderna?

2. Företagets omvärld

Kunder

Beskriv kunderna närmare. Är det speciella kategorier? Beskriv de kundbehov som företaget ska tillgodose.

Marknad

Inom vilket geografiskt område eller bransch ska produkterna/tjänsterna säljas?

Konkurrens

Vilka är de svåraste konkurrenterna? Vad är deras respektive styrkor och svagheter? Om det inte finns konkurrenter –hur löser kunderna sitt behov/problem på annat sätt?

(Budgetbilaga)

I nästa block kommer ni att skapa en egen budget för era 4H-företag. I budgeten redovisar ni förväntade inkomster och utgifter. Denna läggs alltså till affärsplanen när den är klar.

Block 3- Ekonomiska begrepp

Förutom att ha en strukturerad plan för företaget är en övergripande kontroll på ekonomin det viktigaste. I detta utbildningsblock går ni igenom grundläggande kunskap om företagsekonomi. Ämnet innehåller många olika facktermer som ibland kan vara svåra. Därför går vi igenom de allra viktigaste nedan.

När du driver ditt företag är det viktigt att ditt företag går jämnt upp och allra helst vill du ju tjäna lite pengar på ditt företag. Ekonomi handlar om matematik och vi börjar med att förklara olika ord som återkommer när man pratar om ett företags ekonomi.

Ekonomi: Ordet kommer från grekiskan och betyder egentligen "läran om hushållande med resurser i ett tillstånd av knapphet eller brist". Betydelsen av knapphet är att de resurser man har är begränsade i förhållande till vad man skulle behöva och önskar sig. När vi pratar ekonomi i ditt 4H-företag menar vi att det måste finnas tillräckligt med pengar för att du ska kunna betala inköp, eventuell lokalhyra med mera.

Inkomst: På ordet kan man nästan höra vad det betyder. En inkomst är de pengar som kommer in till företaget. Exempelvis kan du sälja tomater som du odlat- pengarna du får då är en inkomst.

Utgift: När du handlar saker till ditt företag går det ut pengar från företaget. Du har då fått en utgift. Exempelvis kan du behöva köpa krukor, jord och frön om ditt företag är inriktat på odling. Fundera gärna över vad ditt företag kan ha för olika slags utgifter.

Bokföring: Bokföringen är en skriftlig beskrivning av alla ekonomiska händelser i ett företag. I den ska det finnas skriftliga bevis såsom fakturor eller kvitton. Dessa kallas för verifikationer. Bokföringen visar även hur företaget mår, om det tjänar eller förlorar pengar.

Budget: Budgeten är den plan som du som företagare sätter för företagets ekonomi. I den beskrivs exempelvis hur många kunder företaget kommer ha ett år, hur stor inkomsten för de sålda varorna/tjänsterna kommer vara, hur stora kostnaderna för det som företaget behöver köpa in och hur stor vinsten förväntas vara.

Budgetexempel

Du bakar i ditt 4H-företag och köper ingredienser (exempelvis mjöl, socker, ägg och jäst) för 120 kronor. Du står på en marknad och säljer bullar som du har bakat med ingredienserna och får in 173 kronor.

Var ska vi sätta de olika summorna och vad blir kvar? Vad betyder det? Varför är det bra att gå med vinst?

Händelse	Inkomst	Utgift
Inköp råvaror		120:-
Försäljning	173:-	
Resultat		

Det företag som du kommer att driva är en form av ett hobbyföretag och behöver därför inte registreras men är det så att du blir väldigt framgångsrik och börjar tjäna lite mer pengar på det måste det registreras som ett riktigt företag. Då kan du välja på formerna nedan:

Enskild firma

En enskild firma kan du ha om du som privatperson vill driva ett företag. Du ansvarar ensam för allt som du gör i firmans namn. Ett exempel är om du lånar pengar från en bank för att kunna köpa något till firman. Du är då ensam ansvarig för att de pengarna betalas tillbaka. Det är också du som ska betala skatt på eventuell vinst.

Handelsbolag (HB)

Är en vanlig bolagsform om två eller flera vill starta ett företag tillsammans. Ett handelsbolag är en egen juridisk person. Det innebär att bolaget kan vara den ena parten i affärer, avtal och liknande. Trots det har ägarna ansvaret för eventuella skulder som bolaget inte har råd att betala. Det är också ägarna som ska betala skatt om företaget går med vinst.

Aktiebolag (AB)

Ett aktiebolag kan ägas av en eller flera delägare. Aktiebolaget (förkortas AB) är en egen juridisk person och betalar inkomstskatt med 22 procent på sin vinst. Den som startar ett aktiebolag måste satsa pengar eller egendom (som bolaget har nytta av) i bolaget. Detta kallas aktiekapital, är det egendom så kallas det för apportionerad egendom, och måste vara minst 50 000 kronor.

Enkla bolag

När ni är två eller flera personer som avtalar om att samarbeta, men inte har för avsikt att bilda ett aktiebolag, handelsbolag eller kommanditbolag, bildar ni istället ett enkelt bolag.

Ekonomisk förening

En ekonomisk förening ska främja sina medlemmars ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet. Medlemmarna ska delta i verksamheten som konsumenter eller andra förbrukare som leverantörer med egen arbetsinsats, eller genom att utnyttja föreningens tjänster eller liknande.

Block 3- Marknadsföring

Hur ska du visa upp ditt 4H-företag så att du får kunder? Har du något informationsmaterial? Vad är din slogan? Detta är viktiga frågor att ställa sig själv som 4H-företagare.

Var träffar du eller når din målgrupp? Har du t ex barnpassning som affärsidé kanske dina föräldrars vänner eller dina grannar är din målgrupp. Har du trädgårdsskötsel är det de som har trädgårdar? Känner du några du kan kontakta eller ska du dela ut lappar?

Block 4- Avtal och överenskommelser

Foto: Hallands 4H

Viktigt!

När du driver ett företag är det jätteviktigt att du har saker som du kommit överens med någon om på papper. När ska du komma och sköta om trädgården? Vilken ersättning får du och så vidare.

Det finns även möjlighet att göra muntliga avtal men det kan vara bra att ha det skriftligt så att du vet vad som gäller.

"Ett avtal är en överenskommelse varigenom personer (fysiska eller juridiska) grundar ett rättsförhållande mellan varandra"

Visste du att...

Pacta sunt servanda

Är ett latinskt uttryck som betyder

"Avtal skall hållas"

Block 4- 4H-företagspresentation

När man presenterar sitt företag är det bra att ha kortfattad men grundläggande information redo. Genom att sammanfatta vad ni lärt er av att skapa en affärsplan, att göra en budget och hur ni marknadsför er kan ni ganska enkelt sätta ihop en kortfattad presentation som ni kan använda er av i era kundmöten eller när ni presenterar er idé för eventuella investerare.

Detta är förslag till vad presentationen bör innehålla:

- Presentation av företagsledare

"Hej, mitt namn är Ella, jag är nio år och driver 4H-företaget "Mera morötter!"

- Presentation om produkt eller tjänst

"I mitt företag odlar jag morötter från grunden."

- Presentation av målgrupp

"Mina kunder är de människor som gillar hemodlade morötter."

-Presentation av marknad

"Jag säljer oftast mina morötter på marknader."

- Kort presentation om företaget ekonomi

"Att odla morötter är billigt men kräver ändå en liten investering i frön. Så snart morötterna är redo att skördas kommer alla utgifter att täckas. Mitt företag kommer definitivt gå med vinst".

- Framtidsvision

"I framtiden skulle jag vilja odla flera olika sorters grönsaker då jag verkligen tycker odling är jätteroligt att hålla på med."

- Marknadsföring

"Jag marknadsför mig genom att sätta upp affischer på anslagstavlor och genom att lägga lappar i brevlådan hos alla mina grannar."

- Valfri information som ni tycker är speciellt bra med ert företag

Block 5- 4H-företagsutställning

När ni ska ställa ut ert företag eller delta på marknader, mässor eller dylikt i framtiden är det viktigt att vara väl förberedd. Ni kommer att möta kunder och måste se till att ha all information som de kan tänkas behöva.

Frågor att fundera över

- Vad tycker du är extra viktigt att ha med?
- Vad är viktigt att säga till kunderna?
- Hur ska du sälja din produkt eller tjänst?
- Har du gjort en prislista eller liknande?

Har du inte hunnit tillverka dina produkter färdigt till utställningen?

Då kan du rita skyltar eller göra marknadsföringsmaterial! Du kan till exempel göra ett kollage med information om produkterna du tänkt sälja så att du kan presentera detta för dina kunder på utställningen och kanske ta in beställningar?

Foto: Hallands 4H

Foto: Hallands 4H

Foto: Hallands 4H

Sammanfattning

Användbara material att använda vid presentation av ditt 4H-företag

- Affärsplan
- Ritningar/teckningar och andra marknadsföringsmaterial
- Prislistor (om sådana finns)
- Avtal (om ni säljer tjänster till exempel)
- Beställningsblanketter eller papper för de som ej hunnit göra klart sina produkter eller för de som säljer olika typer av tjänster.
- Ett gott humör

4H:s vision är att alla barn och ungdomar ska utvecklas till engagerade, välmående och ansvarstagande människor med respekt för omvärlden. De fyra H:na står för Huvud, Hjärta, Hand och Hälsa.

© 2018 SVERIGES 4H ALL RIGHTS RESERVED

Riksförbundet Sveriges 4H
Box 2012
641 02 Katrineholm
0150-503 80
info@4h.se
www.4h.se
Omslagsbild: Hallands 4H

Materialet är framtaget av Tanto 4H, Stockholm, genom beviljade projektmedel från Skandia Idéer för livet och med stöd från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).

Huvud Hjärta Hand Hälsa